

Breisetete naturreservat

Framlegg til forvaltningsplan desember 2022

Statsforvaltaren i Vestland

FVP TIL HØYRING

Innleiing

Breisetete (VV00003420)

Godkjend av

Oppstartsdato

Planlagd revisjon

Sametingskonsultasjon

Godkjenningsdato

Høyringsdato 07.12.2022

Saksnummer i ephorte

Forvaltingsstyresmakt Statsforvalteren i Vestland

Type forvaltingsstyresmakt Statsforvalter

Oppsyn

Fylker Vestland

Kommuner Sogndal

Verneform naturreservat

Verneplan Skogvern

Vernet dato 22.06.2018

Om forvaltningsplanen

Breisetete naturreservat vart oppretta 22.06.2018 etter prosessen for frivillig skogvern.

"Føremålet med naturreservatet er å ta vare på eit område med sitt biologiske og geologiske mangfald, som representerer ein bestemt type natur i form av eit stort og lite rørt skogområde med eit stort mangfald av skogs- og vegetasjonstypar, der større delar har urskogprega skog. Området inneheld mykje daud ved.

Målet er å ta vare på området i mest mogleg naturleg tilstand, med stadeigne artar og naturtypar, fugle- og dyreliv, og skogdynamikk styrt av naturlege prosessar."

(verneforskrifta § 1).

Forvaltningsplanen skal vere eit hjelpemiddel for å oppretthalde verneformålet og for å fremje verneverdiane. Forvaltningsplanen er utarbeidd innanfor rammene i gjeldande verneforskrift slik at forvaltninga vert meir føreseieleg. Planen skal også fungere som rettleiar for forvaltningsstyresmaktene og skildre saksbehandlingsrutinar. Forvaltningsplanen er ikkje eit juridisk bindande dokument, men skal avklare handtering av verne- og brukarinteresser.

Oppgåva til forvaltingsstyresmakta

Statsforvaltaren (fram til 1.1.2021 Fylkesmannen) i Vestland er forvaltingsstyresmakt i naturreservatet. Søknader om løyve og dispensasjonar for verneforskrifta skal sendast høvesvis Statsforvaltaren i Vestland. Forvaltingsstyresmaktene kan setje i gang oppsyn, overvaking eller tiltak i området. Aktuelle aktørar for utføring av forvaltningstiltak er Statens naturoppsyn (SNO) og eventuelle eksterne aktørar som forvaltingsstyresmaktene har ein avtale med. Statens naturoppsyn (SNO) har oppsyn i området.

Tilleggsopplysningar

Heile naturreservatet ligg i Sogndal kommune. Sogndal kommune forvaltar m.a. plan- og bygningslova og lov om motorferdsel i utmark, i området. Høgdegradienten i naturreservatet går frå ca. 560 moh til ca. 920 moh.

Områdefakta

Breisetete (VV00003420)

Landareal (daa) 8003
Sjøareal (daa) Nei
IUCN-status IUCN_IA
Ramsar-status
Emerald-status

Natur

Breisetete (VV00003420)

Beskriving av naturtypar

Breisetete naturreservat femner om inste delen av Breisetedalen og vestsida av Store Haugmelen som er 1172 m høgt. Naturreservatet har ein høgdegradient frå ca. 560 moh til 920 moh.

Området er topografisk sett variert og består av bratte skogkledde lier, kuperte åser, dalar, store og små vann og flate områdr. Skog med dominans av furu og bjørk dominerer arealmessig. Det er noko innslag av osp og gran. Ein stor del av skogen har høg alder og dei største naturverdiane finst her. Skogen rundt setrene er yngre og prega av at dei er i ein gjengroingsfase på grunn av redusert beitetrykk.

Skogen i området viser stor variasjon i alder, og i områda med dominans av furu er trea truleg 200 til 300 år gamle og enkelte tre truleg eldre. Området har mykje gamal skog. I områda kring Breisetete er ein del av bjørketrea relativt unge, prega av gjengroing etter redusert beitepress. Samla sett er det mykje daut ved og mange førekomstar av læger og gadd av både bjørk og furu. Soppfloraen er

representativ for den gamle vestnorske blåbærskogen som er godt utvikla i Kaupangerregionen, men som er lite studert.

Det er registrert tre kjerneområde for viktige naturtypelokalitetar.

- Breisete (gamal barskog, utforming gamal furuskog, 712 da, A-verdi)
- Vassløysa (Gamal barskog, utforming gamal furuskog, Areal 110 da, B-verdi)
- Dalaker-vasstak (Gamal furuskog, utforming gamal furuskog, areal 280 da, B-verdi)

Det er eit tynt morenedekke over berggrunnen (anortositt), og elles nokre område med bart fjell.

Beskriving av artar

Skogområda vert dominert av fattige vegetasjonstypar og området er generelt artsfattig. Av treslag er det registrert furu, bjørk, osp, samt nokre rogn og seljetre. Også nokre grantre som ikkje er planta, men som har sama form som gran i Luster Almenning naturreservat. I blåbærskogen er det registrert vanlege artar for vegetasjonstypen som blåbær, røsslyng, blokkebær, krekling, smyle, vintergrønn- artar, bjørnkam, einstape, tepperot, skogstjerne, fjellmarikåpe og linnea. Lungenersamfunnet er dårleg utvikla med kun nokre vanlege artar på osp som glattvrenge, grynvrenge, stiftfyllav og stiftglye. Av andre artar som er registgrert på osp kan nemnast ospeorangsjelav og duskbusthette. Det blei registrert mykje knappenålsavar på daud ved av furu. Av registrert artar kan nemnast blanknål (NT), fausklav, tyriskjell, gullringnål, skjellnål, kvtringnål og Mycocalicium subtile s.lat. På daud ved blei det og registrert melskjell, Micarea lignaria, vanleg kvistlav, stubbestav, piggstry, flokeskjegg. Det var lite sopp i området da befaringa vart utført (2016), men tidspunktet for registrering var truleg litt for seint for denne artsgruppa. Potensialet for ytterlegare funn av sjeldne og raudlista sopp og knappenålslav vert rekna for stort, spesielt på daud ved (frå Rådgivende Biologer rapport 2459, oversett til nynorsk)

Breisete naturreservat er viktig levestad for skogsfugl, både orrfugl og storfugl, og for hjort. Ørn er også observert i området.

«Naturreservatets verdier ligger fremfor alt i forekomstene av gammel skog, herunder særlig gammel furuskog, til dels med naturskogspreg. Spesielt vest og nordvest for Breisetevatnet er det spredt med 10 nokså grove, eldgamle furutrær, samt kelogadd og læger. Slike gammelskogselementer finnes også nord, øst og sør for Breisetevatnet, men her oftest med større avstand eller som enkeltforekomster i normalskog. Det ble funnet flere rødlistede arter, deriblant noen få funn av rotnål (NT) på kelogadd, blanknål (NT) (flere) og furuplett (NT) på død ved av furu, og furustokkjuke (NT) og gubbeskjegg (NT) på gamle, levende furutre. Det finnes også gammel boreal lauvskog, til dels med en god del bjørkelæger og naturskogspreg, i de høyereliggende deler av liene vest og nord for Breisetevatnet. Her ble det registrert et rognetre med 195 cm i omkrets i brysthøyde ved skoggrensa på 890 moh, og litt lenger ned 800 moh ble det funnet et rognetre med hele 210 cm i omkrets. Også et seljetre på 150 cm og bjørketrær med opptil 172 cm i omkrets ble observert i nærheten». (Miljøfaglig Utredning 2022)

Det er også registrerte enkelte store og gamle grantre av same utforming som grantrea i Luster Vestre statsalmenning naturreservat (tidlegare var ein mindre del verna der grantrea står verna som Skogateigen naturreservat). Desse grantrea har kome naturleg til Breiseteområdet, og skil seg i form markant i forma frå norsk gran som er planta på Vestlandet.

Beskriving av raudlisteartar

Blanknål *Calicium denigratum* (NT), rotnål (NT) på kelogadd, blanknål (NT) (flere) og furuplett (NT) på død ved av furu, og furustokkjuke (NT) og gubbeskjegg (NT).

Gjøk *Cuculus canorus* er i området (NT). Raudstilk (NT), og heilo (NT) ved Helebrandseggi og ovafor Breisetestølen.

Beskriving av geologi

Området ligg nord for Kaupanger og på vestsida av Store Haugmelen og Helebrandseggi, i Sogndal kommune. Berggrunnen består av anortositt, dvs. av harde og fattige bergartar som høyrer til "Jotun-skyvedekket", men rikare område førekjem i forseinkingar påverka av sigevatn. Elles er det nokre område med bart fjell.

Klimaendring

Klimaendringar kan føre til at området veks til med meir skog og annan vegetasjon.

Annan negativ påverknad

Terrengsykling, fotturar og friluftsliv og bålbrenning kan gi slitasje på enkelte stiar i området. Bruk av uttak av greiner og tre som vert brukt til bål føre til skade på særleg gamle tre.

Tilleggsopplysningar

Det går ein grusveg frå Dalaker (P-plass) og Goro til Breisetedammen/vatnet, og denne vert brukt til fotturar og sykkelurar om sommaren, og skiturar om vinteren. Det er også fleire godt brukte stiar inne i og like utanfor naturreservat som vert mykje brukt.

Breisetevatnet (også kalla Breisetedammen) er drikkevatt for Sogndal. Sjølve damanlegget ligg utanfor naturreservatet. At Breisetevatnet er drikkevasskjelde for Sogndal inneber at det renn lite vatn nedstraums Breisetevatnet.

Brukshistorie

Breisete (VV00003420)

Eigarstruktur

Breisetete naturreservat består av delar av gnr/bnr 105/2. Eigar er Nils Joachim Knagenhjelm.

Verneprosessen

Breisetete naturreservat vart oppretta etter vanleg offentleg høyring gjennom ordninga med frivillig skogvern, med vedtak i kgl.res. 22.06.2018.

Område med restriksjonar

Terrengsykling er forbode i naturreservatet med unntak av stiar som er vist på vernekartet. Stiar som er viste på vernekartet er

- frå Dalaker til Vardahei
- frå grusvegen inn til Breisetvatnet (Budeiesvaet) opp til stølen Vassløysa
- stien mellom Breisetete og Vassløysa
- \stien frå Vardahei mot sør til Hungershaug.

Ein viktig innfallsport er grusvegen til Breisetevatnet/dammen. Her kan ein sykle inn til Breisetedammen og vidare til stølen Breisetete som ligg utanfor naturreservatet, men omkransa av det

Breisetevatnet/dammen er drikkekjelde for Sogndal og Kaupanger, noko som gjer det uheldig med ureining av vatnet, t.d. frå folk som slår teltleir og overnattar nær vatnet. Sogndal kommune har difor lagt ned forbod mot telting i nedslagsområdet til vatnet.

Grensa til verneområdet

Grensa for naturreservatet går fram av vernekartet. Knekkpunkta i grensene for naturreservatet var ikkje merkte pr. september 2022.

Brukshistorie

Det har vore lite skogsdrift i området. I «gamle dagar» var det noko plukkhogst.

Området har vore og er framleis mykje nytta til jakt og til bærplukking.

Landbruk

Det er i dag noko beiting av sau i området.

Stølane Øydestølen, Breisete, Vassløysa og Vatnasete ligg like utanfor naturreservatet. Stølsdrifta vart nedlagd på 1950-talet; lengst var det stølsdrift på Vassløysa.

Friluftsliv

Barmarksesong: Den mest brukte og populære fotturen i naturreservatet går til Vardahei 895 moh frå ein P-plass ved Dalaker, ein tur på 1-1,5 timar. Mange sykklar og går på grusvegen til Breisetedammen. Det er fleire merkte stiar i området, m.a. frå Breisete til Vassløysa, frå Vassløysa til Vardahei og frå Vardahei om stølen Hungershaug til Dalaker.

Den gamle stien mellom Øydestølen og Breisete viser så lite att i terrenget at han er lagt ned som merkt sti.

Kaupanger Idrettslag har ein avtale med grunneigar om merking av stiar på Kaupanger som då også gjeld Breisete naturreservat. Blant punkta i avtalen er at dei skal informere grunneigar på førehand og følgje DNT sin merkeinstruks.

Vintersesong: På ski er det særleg skiturane inn til Breisetevatnet/Breisete og til Vassløysa og Store Haugmelen 1172 moh som er populære. Mange går fottur til Vardahei 895 moh også om vinteren når det er snødekke.

Jakt og fiske

Det er hjortejakt i Breisete naturreservat, for ein stor del som jaktturisme i regi av eigar, dvs. Kaupanger Hovedgård. Hjortejakta er ein viktig næringsveg for Kaupanger Hovedgård. Hjortejakta skjer stort sett til tider på døgnnet då det ikkje vert drive friluftslivaktivitetar.

Reiseliv

Området vert ikkje brukt i reiselivsamheng med unntak av til jaktturisme.

Forsking og undervisning

Naturreservatet vert i liten grad nytta til forsking. Det er gjort naturfaglege registreringar i samband med verneprosessene (Rådgivende Biologer 2016) og av Miljøfaglig Utredning i 2021.

Området vert nytta av Høgskulen på Vestlandet og Sogndal Folkehøgskule til undervisning i friluftsliv.

Kulturminne

Kulturminne: Det er ikkje registrert særskilte kulturminne i naturreservatet.

Nyare kulturlandskap: Det er ikkje registrert nyare kulturlandskap av særskilt interesse i naturreservatet. Stølane like utanfor har kulturhistorisk verdi.

Bygg og installasjonar

Det er ingen bygningar i naturreservatet.

På stølane Øydestølen, Breisete, Vassløysa og Vatnasete (alle utanfor) er det fleire (eldre og nyare) sel og andre bygningar, og fleire av dei er registrerte i SEFRAK-registeret for verneverdige bygningar.

Infrastruktur

Det er ein privat grusveg (skogsveg og anleggsveg) frå Dalaker/Goro og fram til Breisetevatnet/dammen. Vegen er stengd (med bom) for køyring med bil for ålmenta. Vegen gjer store delar av naturreservatet lett tilgjengeleg som sykkel- og turveg. Vegbommen står ved Dalaker. Det er ein eigen bom også ved Budeiesvaet, der stien/traktorløypa til Vassløysa og Vatnasete tek av frå grusvegen. Frå Breisetedammen til går ein enkel traktorveg Breisete, og frå Budeiesvaet går ein sti/traktorløype til Vassløysa og til Vatnasete.

Det er fleire merkte stiar i naturreservatet, sjå vernekartet.

Motorferdsel

Det er lite motorferdsel i naturreservatet. Grunneigarane er avhengige av den enkle traktorvegen til Vatnasete og demninga her for å vedlikehalde denne, og grunneigarane på Vassløysa brukar traktor i samband med beite og vedlikehald av sela her. Dette må søkjast om unntak etter verneforskrifta frå forbodet om motorferdsel (verneforskrifta § 7 f.).

Forvaltning

Breisete (VV00003420)

Innleiing

Statsforvaltaren i Vestland har forvaltningsansvaret for Breisete naturreservat.

Naturreservatet skal forvaltast i tråd med verneforskrifta. Verneforskrifta inneheld reglar om kva som er forbode, kva for unntak som likevel gjeld, og tiltak og aktivitetar som det søkjast om etter dei spesifiserte dispensasjonsreglane. Andre søknader om unntak frå vernereglane skal handsamast etter § 48 i naturmangfaldlova jf § 8 i verneforskrifta:

«Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernevedtaket og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsyn til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48»

I naturmangfaldlova § 48 heiter det vidare:

«I avveiningen mellom øvrige vesentlege samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særleg legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.»

Miljørettsprinsippa i naturmangfaldlova §§ 8-12 vert lagt til grunn som retningslinjer for handsaming av alle dispensasjonssaker.

Tiltaksplan

Det er ikkje utarbeidd eigen tiltaksplan for naturreservatet. Ein slik plan er ikkje naudsynt i og med det er eit mål at naturen skal utvikle seg på eige hand, og ein skal difor ikkje skal gjere tiltak unødvendig i området.

Skjøtselsplan

Det er ikkje behov for skjøtsel i naturreservatet utover at det er eit mål å fjerne all planta gran i området. Naturleg innvandra gran skal ikkje fellast (lett atkjenneleg ut frå alder og form på trea).

Statsforvaltaren vil følgje med på om ferdsel (gåande og syklistar) medfører slitasje på stiane, og iverksette tiltak på stiane dersom det viser seg naudsynt.

Besøksforvaltning

Statsforvaltaren har laga ein enkel besøksforvaltningsplan for Breisete naturreservat. Denne tek utgangspunkt i arbeidet med informasjonsplakat for naturreservatet. Informasjonstavle vil bli plassert ved P-plassen ved Dalaker, der ein skogsveg inn til Breisetedammen/Breisete startar. I tillegg vert det sett opp ein informasjonsplakat ved Budeiesvaet der traktorløypa til Vassløysa og Vatnasete tek av frå grusvegen til Breisetedammen.

Tilrettelegging: Tilrettelegging i naturreservatet at fleire stiar som er samanbundne i eit stinett, og er merkte. Dei heng også saman med stiar utanfor naturreservatet. Den tydelegaste stien i naturreservatet, som også er mest brukt, er frå P-plassen ved Dalaker til varden på Vardahei 895 (sjå vernekartet).

Skjøtselsplan

Ikkje behov for plan

Besøksforvaltning

Planen er utarbeidd og ligg som vedlegg

Forvaltningsutfordringar

Dei viktigaste forvaltningsutfordringane er:

- planta gran som spreier seg frå plantefelt like utanfor
- Uttak av levande og daude greiner/tre som vert brukt til å lage bål i naturreservatet
- Unødvendig slitasje i naturreservatet, m.a. frå terrengsykling og fotturistar
- Å unngå telting og opphald som kan føre til ureining i Breisetevatnet (Vatnet er drikkekjelde for Sogndal. Kommunen har lagt ned forbod mot telting i nedslagsfeltet til Breisetedammen).

Naturmangfaldlova

Verneforskrifta for Breisete naturreservat er frå 2018, og ho er oppdatert i forhold til situasjonen i dag og utfordringane ein har. Det er såleis ikkje behov for oppdatering av verneforskrifta.

Tekniske inngrep (verneforskrifta § 3)

Landskapet og vegetasjonen, ikkje minst skogen, i Breisete er sårbart for nye inngrep. Eventuelle nye inngrep vil syne godt. Det vil m.a.o. vere ein streng praksis på inngrep i naturreservatet.

Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2018-06-22-967>

Sentrale føringar

Den generelle dispensasjonsheimelen i naturmangfaldlova § 48:

Naturmangfaldlova § 48 gir forvaltingsstyresmakta heimel til å gi dispensasjon frå verneforskrifta i tre alternative tilfelle: dersom det ikkje strir mot verneformålet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, dersom tryggleikssyn gjer det nødvendig, eller dersom vesentlege samfunnsomsyn gjer det nødvendig. Føresegna skal vere ein tryggleiksventil for tiltak ein ikkje kunne føresjå, eller spesielle/særskilde tilfelle som ikkje blei vurderte på vernetidspunktet. Første alternativ dekkjer tilfelle der verneformål og verneverdiar toler enkeltstående avvik frå verneføresegnene, og er i utgangspunktet meint for bagatellmessige inngrep eller forbigåande forstyrningar. Dispensasjonsføresegna i § 48 er ein kan-regel. Det vil seie at sjølv om vilkåra for å gi dispensasjon er oppfylte, er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med ei breiare vurdering av om ein bør gi dispensasjon. Meir informasjon:

Rundskriv frå Miljødirektoratet om forvaltning av verneforskrifter, kapittel 7:

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/2014/Januar-2014/Rundskriv-omforvaltning-av-verneforskrifter/>

Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta

Tema	Forskriftsreferanse	Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta
Inngrep	§ 3c og §4 i, j, n, p	Det må ikkje iverksetjast tiltak som kan endre naturmiljøet, og inngrep er såleis forbode. Vedlikehald av eksisterande bygningar, gapahukar, jakttårn, stiar, turpostar, bruer og andre anlegg og innretningar i samsvar med tilstand på vernetidspunktet er tillate. Eksisterande (traktor)vegar er avmerkt på vernekartet (verneforskrifta § 4 i, p.), og Breisetevatnet som er vassskjelde for Sogndal kan driftast og vedlikehaldast. Landskapet og vegetasjonen, ikkje minst skogen, i Rodeholene naturreservat er sårbart for nye inngrep. Eventuelle nye inngrep vil såleis syne godt. Det vil såleis vere ein streng praksis på nye inngrep i naturreservatet.
Motorferdsel	§ 5a	Motorferdsel er forbode i naturreservatet. Det har ikkje vore søknader om motorferdsel i naturreservatet etter opprettinga i 2018. Naudsynt motorferdsel til nokre føremål m.a. uttransport av sjuke beitedyr og for uttransport av felt elg og hjort er tillate. Motorferdsel for

Tema	Forskriftsreferanse Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta	<p>tilsyn med beitedyr er tillate på traktorveg til Vassløysa. Kaupanger Hovedgård ber om at det vert opna for køyring med fire-hjuling får å ta ut vilt innafor naturreservata på bakgrunn av at hjortejakt er viktig næring for dei. Slik køyring må skje med omsyn til dei store naturverdiane som er kartlagd innafor områda. For Kaupanger Hovedgård er det viktig at køyring skjer med stor aktsemd av di vi ynskjer at eigedommen skal stå fram som mest mogleg urørt/ naturleg. Kor? Spor etter 4-hjuling, jf verneforskrifta § 6c der det står «Naudsynt uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget, og med traktor eller lett terrengkøyretøy på eksisterande traktorvegar vist på vernekartet.» Anna køyretøy som 4-hjuling for utfrakt av hjort må ha søkjast om, jf § 7 l. Slik køyring har Kaupanger Hovedgård behov for frå tid til annan, nokre få turar i året. Oppkøyring av skiløype frå Breisetevatnet og ned til Lomstjønni er tillate jf verneforskrifta § 6e, men er ikkje gjennomført dei siste åra. Statsforvaltaren meiner motorferdsla i naturreservatet er på eit akseptabelt nivå, og vil følgje med på motorferdsla som skjer.</p>
Landbruk	§ 4a	<p>Det er lite landbruksaktivitet i naturreservatet. Beiting er tillate, men omfanget har vore på same nivå sidan starten på 2000-talet. Omfanget av beiting vert vurdert som ekstensivt (Miljøfaglig Utredning 2022). Husdyrbeite i dagens omfang er ikkje trussel for artsmangfaldet knytt til furutre. (Miljøfaglig Utredning skriv at hjortegnag kan føre til skade på boreale lauvtre som rogn (Miljøfaglig Utredning 2022). For Kaupanger Hovedgård (og andre rettshavarar på Vassløysa og Breisete) er det viktig at dei kan ta ut småtre til ved innafor naturreservata (jf. forskrift for naturreservata med omsyn til krav til storleik). Dei ber difor om at dette vert vidareført og ev. konkretisert om det er naudsynt i forvaltingsplanen. Dette går fram av § 4q i verneforskrifta. Sjå Tema 6 Vedhogst om dette. Statsforvaltaren meiner at landbruksaktiviteten ikkje er til skade for</p>

Tema **Forskriftsreferanse** **Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta**
naturverdiane i naturreservatet, men vil følgje med på utviklinga.

Friluftsliv § 4j, 4n

Breisete naturreservat med tilgrensande område er populært for friluftsliv heile året. Særleg populært er fotturar, skiturar og terrengsykling. Innfallsporten til Breisete naturreservat er P-plassen ved Dalaker (som vart utvida i 2020), der skogsvegen er stengd med vegbom sommar og vinter (før 2018 var det om vinteren P-plass på Goro). Det meste av turane skjer på/langs eksisterande grusvegar og merkte stiar, både sommar og vinter. Med eit godt stinett er det ikkje behov for merking av nye stiar. Sykling i naturreservatet er tillate på traktorløyper til Vassløysa og Vatnasete, og på følgjande stiar: - mellom Vassløysa og Vatnasete - frå Vardahei i retning P-plass på Dalaker - på stien frå Vardahei sørover til Hungershaug. Det er også tillate å sykle på grusvegar utanfor naturreservatet, og dei fungerer som tilførselsvegar, som grusvegen til Breisetedammen Informasjonsplakaten om Breisete naturreservat viser kva for stiar og traktorløyper det er tillate å sykle. Det er sett opp egne skilt om forbod mot sykling på enkelte lite synlege stiar og dyretråkk, som stien under Helebrandseggi og den umerkte stien mellom Øydestølen og Breisete. Sogn Terrengsykkel har, der stiar som vert mykje brukt til sykling startar, sett opp egne plakatar om korleis dei ønskjer syklistar skal oppføre seg i området for å ta omsyn til natur, dyreliv og folk. Plakaten deira er sett opp m.a. på P-plassen ved Dalaker. Statsforvaltaren vil følgje med på om ferdsel (gåande og syklistar) medfører slitasje på stiane, og iverksette tiltak på stiane dersom det viser seg naudsynt. Merking og rydding av eksisterande stiar og skiløyper er tillate i samsvar med forvaltningsplan (verneforskrifta § j). Det er og tillate med rydding av stiar i samsvar med forvaltningsplan for ferdsel og sanking av beitedyr (verneforskrifta § 4 m). Løyve til merking gjeld følgjande traktorløyper/stiar: – frå Budeiesvaet til Vassløysa og Vatnasete - mellom Vassløysa og Vatnasete - frå Vardahei

Tema	Forskriftsreferanse Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta
Bålbrenning, telting og leirslåing	<p data-bbox="726 235 1398 1153">i retning P-plass på Dalaker - på stien frå Vardahei sørover til Hungershaug. Kaupanger Idrettslag har ein avtale med grunneigar om merking av stiar på Kaupanger som då også gjeld Breisete naturreservat. Blant punkta er at dei skal informere grunneigar på førehand og følgje DNT sin merkeinstruks. Statsforvaltaren meiner det er viktig at DNT sin merkeinstruks vert følgt med omsyn til m.a. raudfarge og kor merka står (t.d. ikkje på jordfast stein). Det er ikkje aktuelt å merke nye stiar i naturreservatet pr. i dag. Sanking av bær og matsopp er ein viktig del av haustingsfriluftslivet. Kaupanger og Breisete er populært for hausting av særleg blåbær og tyttebær, og matsopp. Tidlegare år (medan det var parkering ved Goro om vinteren) vart det køyrd skiløype (rundløype) frå Goro til Breisetedammen forbi Lomstjønni og ned grusvegen tilbake. Statsforvaltaren meiner at utøving av friluftsliv i Breisete naturreservat skjer på ein slik måte at det ikkje er til nemneverdig skade for verneverdiane, men vil følgje med på at friluftslivaktivitetane ikkje fører til naturskade.</p> <p data-bbox="726 1232 1398 2042">Bålbrenning er forbode, men bålbrenning med tørrkvist frå bakken eller ved ein bringer med seg er tillate, etter retningslinjer i forvaltningsplan. I Norge er det også eit generelt bålforbod frå 15. april til 15. september. Bålbrenning skal skje på stader som går fram av forvaltningsplanen. Forbodet mot bålbrenning kan vere ei utfordring både på dagsturar og på telting. Telting er tillate i naturreservatet. Det vil vere svært uheldig om daud ved/greinar på levande og daude tre vert saga i samband med bålbrenning. Sogndal Folkehøgskule og Høgskulen på Vestlandet, som er på tur med grupper i området, må nytte daude greiner på bakken og helst ta med seg ved når dei er på tur i området. Ut frå omfanget av bålbrenning, er det ei avveging om ein skal peike ut faste bålplassar i naturreservatet. Statsforvaltaren meiner at omfanget av bålbrenning ikkje er store og at det ikkje går utover nemneverdig utover naturverdiane i naturreservatet. Dei mest</p>

Tema Forskriftsreferanse Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta

brukte faste bålplassane ligg (like) utanfor naturreservatet. Kring Breisetvatnet er det ikkje lov med bål fordi vatnet er drikkevasskjelde for Sogndal, og her er det heller ikkje lov å telte. Det vert tent opp bål frå tid til annan innanfor, men omfanget er ikkje større enn at naturen tek over igjen. Også kring Breisetvatnet vert det frå tid til annan tent bål, og naturoppsynet bør følgje med på situasjonen. Omfanget av bålbrenning må følgjast for å vurdere om ein skal setje i verk tiltak som faste bålplassar. Telting er tillate i naturreservatet. Det er ikkje uvanleg å tenne bål når ein er på telttur. Sjølv om bålbrenning er forbode, er likevel bålbrenning med tørrkvist frå bakken eller ved som ein bringer med seg, tillate. Omfanget av bålbrenning i naturreservateter er etter Statsforvaltaren sitt syn ikkje større enn at det ikkje er aktuelt å styre dette utover at telting og bålbrenning kring Breisetedammen må unngåast (jf kommunen sitt forbod pga drikkevasskjelde), og at ein må følgje med på at det ikkje vert brukt greiner frå levande og daude tre til bål (sjå om bål lenger ned i dokumentet). Statsforvaltaren vil følgje med på omfanget av bålbrenning og telting og om det kan vere naudsynt å innføre tiltak som t.d. faste bålplassar. Sogndal Folkehøgskule og Høgskulen på Vestlandet skal informerast om reglane som gjeld for bålbrenning.

Jakt og fiske § 4 d, e, f

Jakt og fangst er tillate i samsvar med gjeldande lovverk. Det er tillate med oppsetting av mellombelse, mobile jakttårn, og rydding av skotfelt ved jaktpostar slik at feltet har siktsone fri for vegetasjon, jf verneforskrifta § 4f. Dette er viktig for Kaupanger Hovedgård sjølv om det er lite brukt, i og med hjortejakta er ein viktig næringsveg for dei. Utfrakt av felt hjort kan skje til ved at kjøtet vert bore ut til fots, med kløvhest eller med lett beltekøyretøy. Å nytte anna køyretøy som 4-hjuling må det søkjast om. (sjå eige avsnitt om motorferdsel) Det er fisk (aure) i Svartetjønn i naturreservatet, og det er noko fiske her. Statsforvaltaren vil halde seg oppdatert om jakt (inkludert mobile

Tema	Forskriftsreferanse Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta	jakttårn) og fiske i naturreservatet gjennom det vanlege jakt- og fiskeoppsynet og i kontakt med grunneigar. jakttårn.
Vedhogst	§ 3a, § 4 q	<p>Vegetasjonen medrekna daude buskar og tre er verna mot skade og øydelegging, noko som medfører at all hogst, også til ved er forbode. Ved til bruk på stølar: Det er unntak frå hogstforbode ved at det er lov å felle tre med mindre diameter enn 20 cm til bruk som ved å stølane Breisete og Vassløysa, dersom det skjer i samsvar med forvaltningsplan. I praksis vil dette innebære at tre skal takast ut kring og først i nærleiken av stølsvollen, for å hindre at vollen gror att. Statsforvaltaren gjer framlegg om at dette gjeld inntil 50 meter frå vernegrensa inn i naturreservatet, kring stølsvollane på Vassløysa og Breisete, og langs vegen til Breisetedammen. Rapporten til Miljøfaglig Utredning (nr. 10-2022) peikar på at store verdier i naturreservatet er knytt til vedbuande sopp på daud ved av furu. Fleire vedbuande sopp har mycel i marka, og profiterer av daude furukvistar på bakken for spreiding. Det vil vere ei føremon for artsmangfaldet å avgrense bruken av kvistar for bålrensing frå boreale lauvtre som bjørk. Dersom ein ikkje har med seg eigen ved, bør ein såleis nytte tørre kvistar på bakken frå furu og ikkje andre treslag. Statsforvaltaren meiner at ei frison for hogst av tre <20 cm diameter bør gjelde inntil 50 meter frå vernegrensa inn i naturreservatet, kring stølsvollane på Vassløysa og Breisete, og langs vegen til Breisetedammen. Vi vil gå gjennom denne avgrensinga i felt med grunneigar og rettshavarar.</p>
Reiseliv	§ 7g	<p>Området er i dag ikkje i bruk i reiselivet med unntak av hjortejaktturisme. Det er lovleg å drive reiseliv innanfor reglane som følgjer av verneforskrifta. I tillegg kan det gjevast løyve til bruk av naturreservatet i miljøbasert reiseliv etter plan godkjend av forvaltningsstyresmakta. Ein slik plan er ikkje</p>

Tema	Forskriftsreferanse	Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta
Forskning og undervising	§ 3a	<p>aktuell med den reiselivsaktiviteten dvs. hjortturismen som er no.</p> <p>Vi er ikkje kjend med at det er forskning i Breisete naturreservat. Forsking må utøvast i tråd med vernereglane. Naturreservatet vert brukt til undervising i friluftsliv både av Høgskulen Vestlandet (avdeling Sogndal) og Sogndal Folkehøgskule, både til dagsturar og overnattingsturar. Det er viktig at undervising i friluftsliv med telting og bålbrekking skjer i tråd med vernereglane. Statsforvaltaren vil vere positiv til forskning som ikkje går utover naturverdiane, og ha dialog med Høgskulen i Vestlandet og Sogndal Folkehøgskule dersom det er naudsynt når det gjeld undervisinga i friluftsliv.</p>
Avfall	§ 3	<p>Statsforvaltaren er ikkje kjend med avfallsproblem i naturreservatet. Den mest sannsynlege staden for avfallsproblem er langs grusvegen til TV-masta på Storehaugfjellet. Kaupanger Idrettslag har i avtalen med grunneigar om merking av stiar ansvar for å følgje med på eventuell forsøpling langs merka stiar. Statsforvaltaren meiner det ikkje er behov for tiltak utover å følgje med på tilstanden.</p>
Arrangement	§ 3d, 4l, 4s	<p>Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode. Det er unntak i verneforskrifta for gjennomføring av mindre arrangement som skikarusell, lokale orienteringsløp og liknande i samsvar med forvaltningsplan. Det kan også gjevast løyve til oppsetting av nye turpostar. Lokale orienteringsløp vert arrangert av orienteringsgruppa i Kaupanger Idrettslag kvar veke frå etter påske til haustferien, nokre av dei går inn i naturreservatet. Tal deltakarar varierer frå 5 til 25. I tillegg vert det arrangert barnekarusell kva torsdag i same tidsrom nær skule, dvs. utanfor naturreservatet. Desse mindre arrangementa har ikkje nemneverdig påverknad på naturverdiane, og</p>

Tema **Forskriftsreferanse** **Retningslinjer frå forvaltingsstyresmakta**
statsforvaltaren meiner dei kan halde fram slik
dei vert arrangerte no.

Framande artar § 4 r

Det er ønskjeleg å fjerne framande artar i naturreservatet. Døme på slik artar er platanlønn og bergfuru og innplanta gran; treslag som ikkje høyrer heime naturleg her, men spreier seg m.a. ved at frø kjem inn utanfrå. M.a. er det viktig at gran som er kome naturleg (og som har ei heilt anna form enn innplanta gran) inn i området ikkje vert felt. Etter § 4 r) i verneforskrifta er ringbarking og felling av innplanta gran i samsvar med forvaltningsplan tillate. For at det ikkje skal skje på feil måte, skal framande artar skal fjernast frå naturreservatet først etter at dette er klarert med Statens naturoppsyn eller Statsforvaltaren i Vestland. Den same avklaringa med Statsforvaltaren må gjerast før eventuell ringbarking av innplanta gran.

Geocaching og
liknande
aktivitetar

Det er ikkje forbod mot geocaching og liknande dersom dei ikkje inneber varige inngrep. Geocaching er ikkje registrert i området.

Tilleggsopplysningar

Forvaltning

Statsforvaltaren i Vestland er forvaltningsstyresmakt for Breisete naturreservat. Det er aktuelt å opprette eit felles rådgivande utval for Rodeholene naturreservat og Breisete naturreservat. Oppsyn

Oppsyn

Statens naturoppsyn står for oppsynet i Breisete naturreservat. Statsforvaltaren meiner oppsynet fungerer godt.

Informasjon

Informasjonstavle vart hausten 2022 sett opp ved Budeiesvaet (der stien tek av til Vassløysa) og der stien til Vardahei startar.

Kunnskapsgrunnlag

Breisetete (VV00003420)

Forfatter	År	Tittel	Utgjevar	Kopling
Torbjørgh Bjelland og Linn Eilertsen	2017	Naturfaglige registreringer av skogarealer tilbudt for frivillig vern i 2016. Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane. Kap. Kaupanger Hovedgård 2	Rådgivende Biologer AS 2459	
A H Abaz, U. Hansen, S. M. G. Nyjordet, S. Tellnes, G. Gaarder	2022	NIN Basiskartlegging av fire verneområder i Vestland fylke 2021. Kap. 3.1 Breisetete naturreservat	Miljøfaglig Utredning. MU- Rapport 2022-10	

Vedlegg

Breisetete (VV00003420)

Filvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav	Størrelse
	12.10.2022	Verneforskrift for Breisetete naturreservat	Lovdata	Statsforvaltaren i Vestland	225 Kb
	12.10.2022	Foto frå Breisetete naturreservat		Statsforvaltaren i Vestland	5063 Kb

Kartvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav	Størrelse
	12.10.2022	Kart Breisetete naturreservat		Statsforvaltaren i Vestland	135 Kb

Forskrift om vern av Breisete naturreservat i Sogndal kommune, Sogn og Fjordane fylke

Dato	FOR-2018-06-22-967
Ikrafttredelse	22.06.2018
Gjelder for	Sogndal kommune, Vestland
Hjemmel	LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§37, LOV-2009-06-19-100-§62
Kunngjort	25.06.2018 kl. 16.20
Kortittel	Forskrift om vern av Breisete naturreservat i Sogndal

Heimel: Fastsett ved kgl.res. 22. juni 2018 med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Føremålet med naturreservatet er å ta vare på eit område med sitt biologiske og geologiske mangfald, som representerer ein bestemt type natur i form av eit stort og lite rørt skogområde med eit stort mangfald av skogs- og vegetasjonstypar, der større delar har areal med urskogprega skog. Området inneheld mykje daud ved.

Målet er å ta vare på området i mest mogleg naturleg tilstand, med stadeigne artar og naturtypar, fugle- og dyreliv, og skogdynamikk styrt av naturlege prosessar.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet vedkjem følgjande gnr./bnr.: Sogndal kommune: 105/2.

Naturreservatet dekkjer eit totalareal på ca. 8003 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet juni 2018. Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart vert oppbevart i Sogndal kommune, hos Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernereglar)

I naturreservatet må ingen gjere noko som forringar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a. Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode.
- b. Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødige uroing. Utsetting av dyr er forbode.
- c. Det må ikkje iverksetjast tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygningar, anlegg, gjerder, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av veger, drenering eller anna form for tørtlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller anna konsentrert ureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømande.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.
- e. Bålbrenning er forbode.

§ 4. (generelle unntak frå vernereglane)

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a. Beiting.
- b. Sanking av bær og matsopp.
- c. Bålbrenning med tørkvist frå bakken eller ved ein bringer med seg, på stader som er vist til i forvaltningsplan.
- d. Jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk.
- e. Oppsetting av mellombelse, mobile jakttårn for storviltjakt.
- f. Rydding av skotfelt ved jaktpostar slik at feltet er fri for vegetasjon.
- g. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk.
- h. Utplassering av saltstein for husdyr og storvilt.
- i. Vedlikehald av eksisterande bygningar, gapahukar, jakttårn, stiar, turpostar, bruer og andre anlegg og innretningar i samsvar med tilstand på vernetidspunktet. Eksisterande vegar er avmerkt på vernekartet.
- j. Merking og rydding av eksisterande stiar og skiløyper i samsvar med forvaltningsplan.
- k. Oppsetting av telt i tråd med friluftlova.
- l. Oppsetting av mellombelse orienteringspostar for turorientering.
- m. Rydding av stiar i samsvar med forvaltningsplan, for ferdsløp og sanking av beitedyr.
- n. Vedlikehald av eksisterande damanlegg i Breisetevatnet med tilhøyrande bygning og anlegg for vassforsyninga til Sogndal.
- o. Uttak av vatn i Breisetevatnet til drikkevatt i Sogndal kommune som fører til variasjon i vasstanden.
- p. Vedlikehald av traktorveg i same standard som på vernetidspunktet inn til Vassløysa og til Vatnasete slik det går fram av vernekartet.
- q. Uttak av tre med diameter mindre enn 20 cm til bruk som ved på stølane Breisete og Vassløysa i samsvar med forvaltningsplan.
- r. Ringbarking og felling av innplanta gran i samsvar med forvaltningsplan.
- s. Gjennomføring av mindre arrangement som skikarusell, lokale orienteringsløp o.l. i samsvar med forvaltningsplan.

§ 5. (regulering av ferdsløp)

All ferdsløp skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsløp:

- a. Motorferdsløp på land og i vatn er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b. Utanom eksisterande traktorvegar til stølane Vassløysa og Vatnasete som vist på vernekartet, er bruk av hest og kjerre, og riding forbode.
- c. Utanom traktorvegar og stiar vist på vernekartet er sykling forbode.

§ 6. (generelle unntak frå ferdselsreglane)

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsaugemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er bestemt av forvaltningsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a. Naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som vert nytta skal være skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet i forkant av køyring.
- b. Naudsynt motorferdsel på traktorveg til Vassløysa for tilsyn av beitedyr og utkøyring av saltstein og liknande i landbruksnæring.
- c. Naudsynt uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget, og med traktor eller lett terrengkøyretøy på eksisterande traktorvegar vist på vernekartet.
- d. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- e. Oppkøyring av skiløype på/langs røytrase frå Breiesetedammen fram til grensa for naturreservatet som vist på vernekartet, i samsvar med forvaltningsplan.
- f. Bruk av kløvhest i næringsverksemd og for uttak av felt vilt. Om mogleg skal ein følgje traktorvegar og stiar.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsreglar – unntak det kan gjevast løyve til)

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 d.
- b. Tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk.
- c. Istandsetjing av bygningar, steinmurar, bruar og andre kulturminne etter samråd med kulturminnestyresmaktene.
- d. Oppsetting av nye jakttårn dersom viltet (hjortedyr) endrar trekk.
- e. Gjennomføring av tiltak ved og i Breiesetevatnet og på demninga her og som er naudsynte for vassforsyninga i Sogndal.
- f. Tiltak som går utover vanleg vedlikehald på traktorvegane til Vassløysa og Vatnasete.
- g. Tilretteleggingstiltak på eksisterande stiar.
- h. Bruk av naturreservatet i miljøbasert reiseliv etter plan godkjend av forvaltningsstyresmakta.
- i. Naudsynt motorferdsel for transport av ved, material og utstyr til stølshus, hytter, gjerde til stølen Vassløysa. Løyve til motorferdsel kan gjevast for beltekøyretøy på snødekt mark og med traktor på traktorvegen til Vassløysa.
- j. Naudsynt motorferdsel for transport av ved, material og utstyr til stølshus, hytter, gjerde til stølen Vatnasete og til demning og vatningsanlegg på Vatnasete med beltekøyretøy på snødekt mark og med traktor og liknande køyretøy.
- k. Naudsynt motorferdsel i samband med aktivitet etter § 4 h, i, n, p, q, r og § 7 b, c, d, e, f, g og m.
- l. Naudsynt uttransport av elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnd i § 6 annet ledd c.
- m. Gjenoppføring av bygningar, anlegg eller innretningar som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- n. Merking av nye stiar og oppsetting av nye turpostar i samsvar med forvaltningsplan.

§ 8. (generelle dispensasjonsreglar)

Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernevedtaket og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsyn til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfaldlova § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta bestemmer, kan iverksetje tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfaldlova § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det skal utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (rådgivande utval)

Forvaltningsstyresmakta kan opprette eit rådgivande utval for forvaltninga av naturreservatet.

§ 12. (forvaltningsstyresmakt)

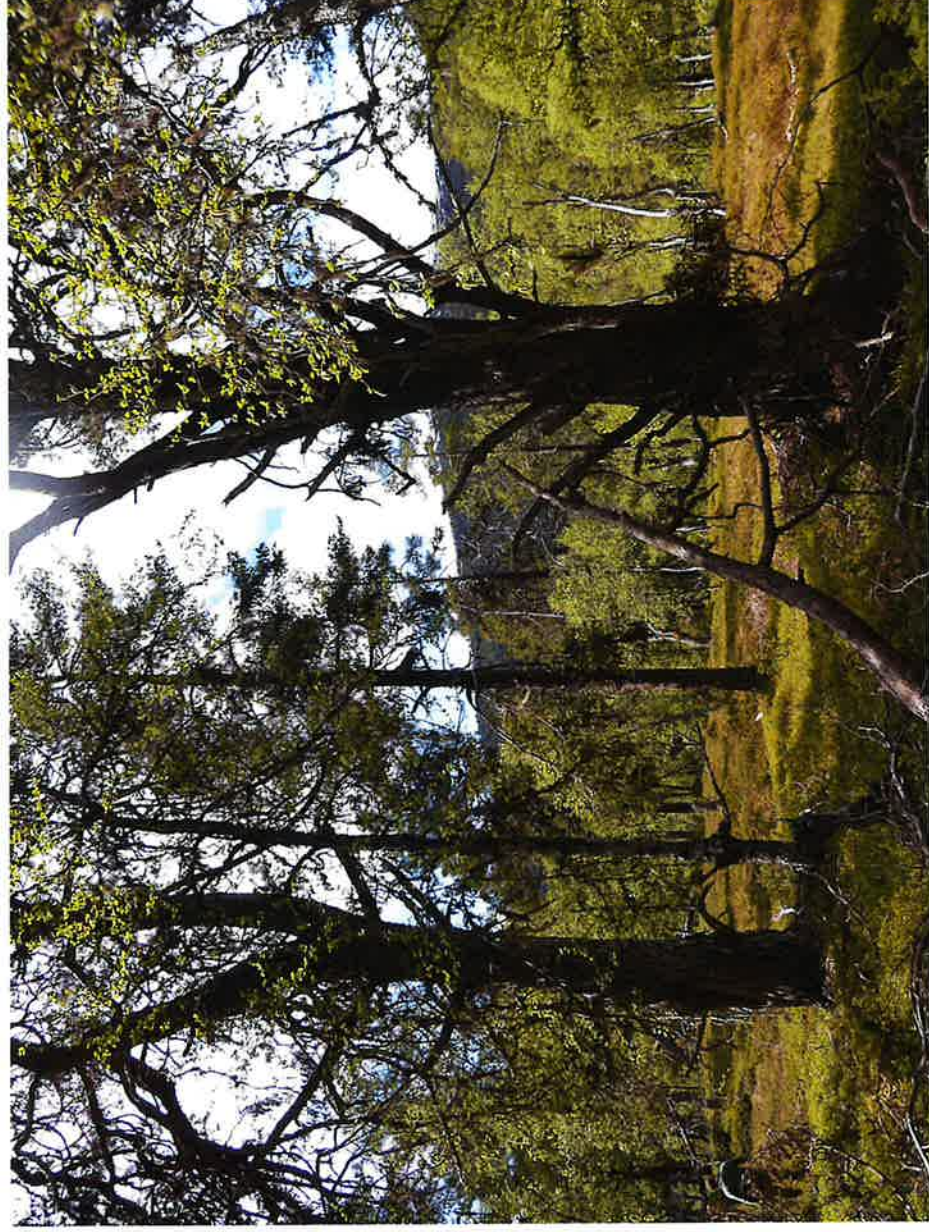
Miljødirektoratet fastset kven som skal vere forvaltningsstyresmakt etter denne forskrifta.

§ 13. (ikrafttreding)

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Breisetete naturreservat

Vedlegg til forvaltningsplan 2022. Alle foto v/ Tom Dybwad

Utsikt mot Sognefjorden og
mørkskjegg (*Bryoria fuscens*) på bjørketre

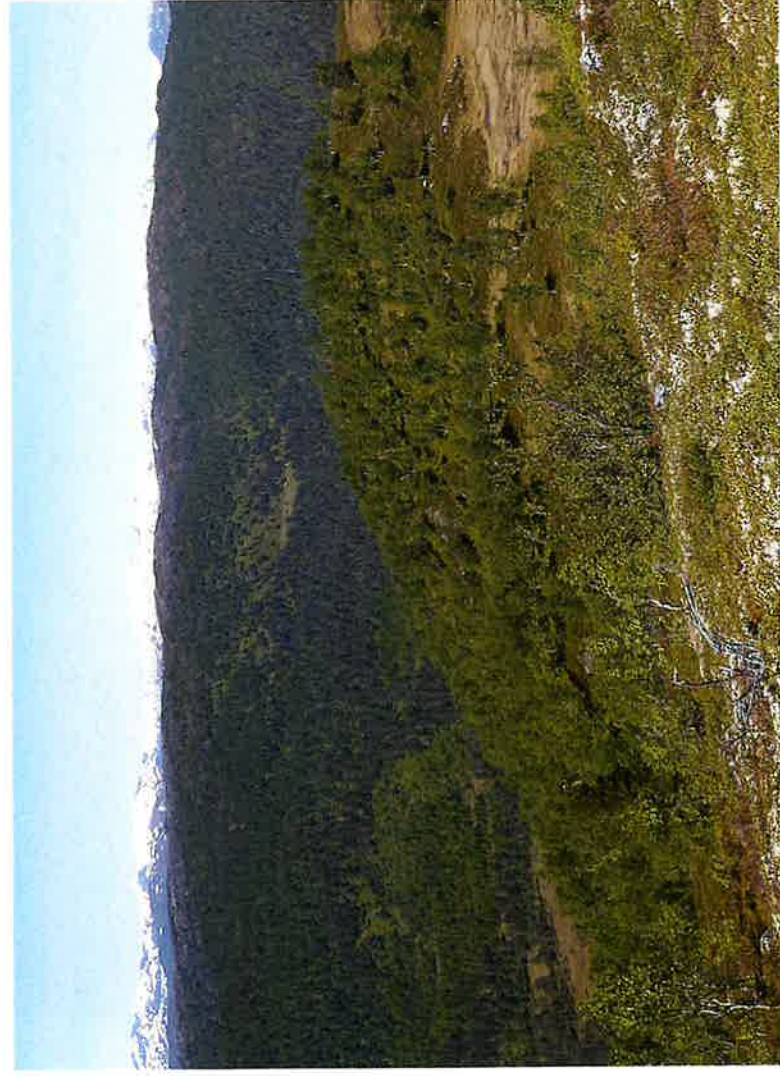
Gamal furugaddi i Breisete naturreservat

Gamal furugadd og naturleg gran

Fjellbjørkeskog i øvre del av naturreservatet

Bjørneskjegg og blokkebær

Vardahei 895 moh mot Helebrandseggi
Langs den merkte stien til Vardahei

Breisetestølen og Breisetedammen

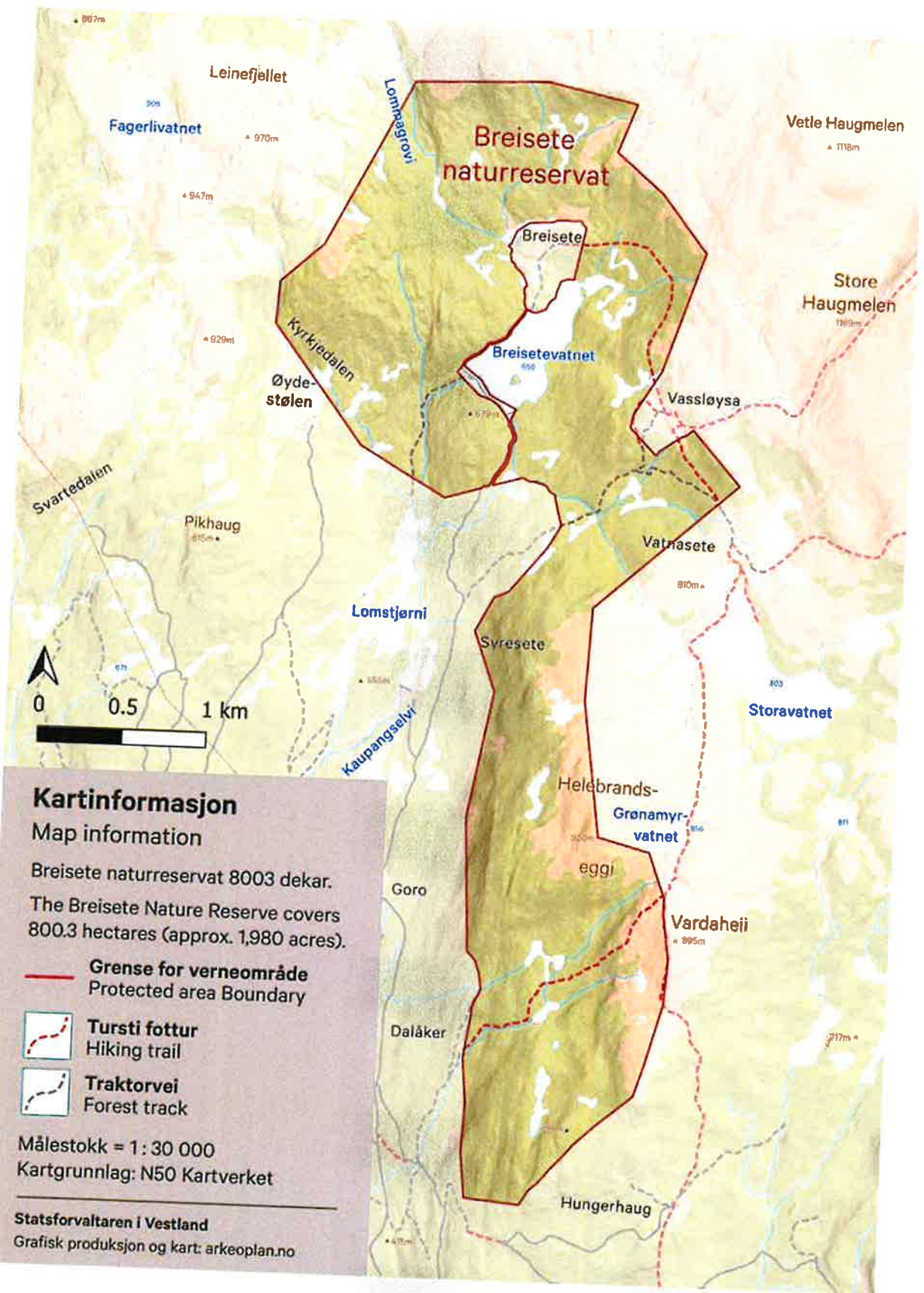

P-plass Dalaker og naturreservatskilt ved stien til Vardahei

Informasjonstavle

Kartinformasjon

Map information

Breisete naturreservat 8003 dekar.
 The Breisete Nature Reserve covers
 800.3 hectares (approx. 1,980 acres).

 Grense for verneområde
 Protected area Boundary

 Tursti fottur
 Hiking trail

 Traktorvei
 Forest track

Målestokk = 1 : 30 000
 Kartgrunnlag: N50 Kartverket

Statsforvaltaren i Vestland
 Grafisk produksjon og kart: arkeoplan.no

